

ACCADEMIA POLACCA DELLE SCIENZE
BIBLIOTECA E CENTRO DI STUDI A ROMA

CONFERENZE 141

LUDWIK ZAMENHOF
OKAZE DE LA CENTA DATREVENO
DE LA MORTO

Aktoj de la kunveno
Romo, 11 decembro 2017

ROMA 2018

Eldonita de
ACCADEMIA POLACCA DELLE SCIENZE
BIBLIOTECA E CENTRO DI STUDI A ROMA
vicolo Doria, 2 (Palazzo Doria)
00187 Roma
tel. +39 066792170
e-mail: accademia@rzym.pan.pl
www.rzym.pan.pl

Eldondo financata de Accademia Polacca delle Scienze

Tradukado de la itala:

MICHELA LIPARI (TEKSTO DE F. A. PENNACCHIETTI)

NICOLA MINNAJA (TEKSTO DE REGGLIANI)

Grafika projekto:

ANNA WAWRZYNIAK MAOLONI

Tecnika redaktado:

BEATA BRÓZDA

Enpaĝigo kaj presado:

EDO – JAKUB ŁOŚ

ISSN 0239-8605

ISBN 978-83-63305-62-8

E N H A V T A B E L O

MICHELA LIPARI

ENKONDUKO

➔ 7

FABRIZIO ANGELO PENNACCHIETTI

LA ZAMENHOF-OJ ANTAŬ LUDWIK ZAMENHOF

➔ 11

DAVIDE ASTORI

LA SOCI-POLITIKA ENGAĜIĜO DE ZAMENHOF

➔ 17

NICOLA REGGIANI

ZAMENHOF, ESPERANTO KAJ LA IDEO DE UNIVERSALA LINGVO

➔ 29

BERNHARD TUIDER

HISTORIO KAJ TUTMONDA DISVASTIĜO DE ESPERANTO

➔ 41

JAVIER ALCALDE

POLITIKAJ ASPEKTOJ EN LA HISTORIO DE LA ESPERANTO-MOVADO

➔ 55

CARLO MINNAJA

MONDA LITERATURO EN ESPERANTO, ESPERANTA LITERATURO EN LA MONDO

➔ 65

ALICJA SAKAGUCHI

KRITERIOJ POR LA KONSTRUO DE INTERNACIAJ PLANLINGVOJ

➔ 75

ILONA KOUTNY

DE LA PLANLINGVO DE ZAMENHOF ĜIS NATURE DISVOLVIĜANTA LINGVO:
ETAPOJ DE LA EVOLUO DE ESPERANTO

➔ 89

IDA STRIA

VIVANTA LINGVO. ĈU EKZISTAS UNUECA BILDO DE LA MONDO DE ESPERANTISTOJ?

➔ 99

FEDERICO GOBBO

CENT JAROJN POSTE: LA ZAMENHOFA FILOZOFIO KAJ ESPERANTO

➔ 107

VIVANTA LINGVO. ĈU EKZISTAS UNUECA BILDO DE LA MONDO DE ESPERANTISTOJ?

ENKONDUKO

ESPERANTO ESTAS PLANITA INTERNACIA HELPLINGVO, KONSTRUITA de L.L. Zamenhof kaj lanĉita en 1887. Dum la jaroj ĝi evoluis en kompletan lingvon kun forta parolkomunumo.¹ Esperanto-parolantoj traktas ĝin ne nur kiel simplan ilon de interkultura komunikado; ili disvolvas la lingvon kaj uzas ĝin kiel ilon de mem-identigo. La karakterizaĵoj de la lingvo ebligas klasifiki ĝin kiel proksima al naturaj lingvoj multrilate. Tial, ĉar Esperanto disvolviĝas en natura maniero, ĝi povas ankaŭ esti analizata enkadre de kultura lingvistiko, kiu ĝis nun studis principe etnajn lingvojn.

La nuna kontribuo prezentas la rezultojn de du pilotaj studoj pri la lingva bildo de la mondo (t. e. interpreto de realeco de iu komunumo, kiun oni povas pristudi analizante lingvon) de altnivelaj Esperanto-parolantoj. Ili sugestas ne nur, ke aktivaj Esperantistoj prezentas koheran mondbildon bazitan sur

1] Vidu D. Blanke, *Vom Entwurf Zur Sprache*, en *Planned Languages: From Concept to Reality*, red. K. Schubert, Brussel, Hogeschool voor Wetenschap en Kunst, 2001, pp. 37–89; A. Duliĉenko, *Planlingvo: inter lingvokonstruo kaj etna lingvo*, en *Studoj pri interlingvistiko: Festslibro omaĝe al la 60-jariĝo de Detlev Blanke = Studien zur Interlinguistik: Festschrift für Detlev Blanke zum 60. Geburtstag*, red. S. Fiedler kaj Haitao Liu, Dobrichovice (Praha), Kava-Pech, 2001, pp. 109–15; S. Fiedler, *On the Main Characteristics of Esperanto Communication*, en *Lingua Franca Communication*, red. K. Knapp kaj Ch. Meierkord, Frankfurt am Main, Peter Lang, 2002, pp. 53–86; I. Stria, *Esperanto as a Natural Language*, “Język, Komunikacja, Informacja”, n. 10, 2015; I. Stria, *Language Attitudes among Esperanto Speakers*, “Język, Komunikacja, Informacja”, n. 12, 2017.

la sento de aparteno al la komunumo, ĝiaj kulturo kaj normoj, sed ankaŭ, ke ekzistas terenoj, kie la bildoj estas malsimilaj kaj iliaj limoj svagaj.

LINGVA MONDBILDO

La ideo de la lingva bildo de la mondo (precize *Weltansicht*) eksplicite aperis por la unua fojo en la verkoj de W. von Humboldt en la unua duono de la 19-a jarcento. La koncepto prezentita de Humboldt, nome, ke lingvo permesas al la uzantoj formi mondvidon (*Weltansicht*) per sia propra specifa strukturo malĝuste estas traktata kiel egala kun la koncepto de *Weltanschauung*, tio estas, socie konstruitaj konceptoj pri la mondo, kiuj povas esti malsamaj en la sama lingvo (ekz. socialismaj kaj kristanaj opinioj de germanlingvaj homoj), sed la samaj en malsamaj lingvoj (ekz. liberalaj opinioj de anglaj kaj germanaj parolantoj). *Weltansichten* estas lingvodependaj kaj samtempe, kulturdependaj.²

La titola koncepto en la formo prezentata en tiu ĉi artikolo ne nur reiras al la ideoj de W. von Humboldt, sed ankaŭ, en sia interpreta formo, ĉerpas de relativismo de E. Sapir kaj B. L. Whorf. Ĝi nun estas evoluigata en la Etnolingvistika Skolo de Lublino, Pollando. La lingva bildo de la mondo (ekde nun LBM) estas:

lingvo-enradikiĝinta interpreto de realeco, kiu povas esti esprimita en la formo de juĝoj pri la mondo, homoj, aĵoj aŭ eventoj. Ĝi estas interpreto, ne reflektado [...]. La interpreto estas la rezulto de la subjektiva percepto kaj konceptado de realeco plenumata fare de parolantoj de iu lingvo; tial, ĝi estas klare subjektiva kaj homcentra sed ankaŭ intersubjektiva (socia). [...] Ĝi influas [...] la percepton kaj komprenon de la socia situacio fare de membroj de la komunumo.^{3,4}

La LBM fakte estas unu el la aro de sep interrilataj konceptoj, nome: (1) la LBM mem, (2) stereotipoj kiel ĝiaj komponantoj, (3) kognaj difinoj kiel ilo por priskribi lingvajn stereotipojn, (4) profilojn (diversaj aspektoj de la priskribata koncepto, “faskoj” de ĝiaj ecoj), (5) valorojn de la perceptanta subjekto (ankaŭ en la senco de *Weltanschauung*), (6) la vidpunkto kaj perspektivo de la subjekto, kaj fine (7) la perceptanta subjekto mem (t. e. komunumo). La plej grava punkto estas la dinamika karaktero de la LBM, kiu estas socia, ŝanĝanta interpreto.

2] J. W. Underhill, *Humboldt, Worldview and Language*, Edinburgh, Edinburgh University Press, 2009, p. 55ff.

3] Ĉiuj citaĵoj tradukitaj de originaj lingvoj fare de aŭtorino.

4] J. Bartmiński, *Językowe Podstawy Obrazu Świata*, Lublin, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2012.

Fragmentoj de la bildo estas rekonstruitaj per priskribo de stereotipaj juĝoj (profilado) pri objekto, kiuj kuniĝas en faskoj (facetoj) por krei kognan difinon de la priskribata objekto / nocio. La strukturo de la difino dependas plejparte de la vidpunkto kaj perspektivo de la parolanta subjekto. Ĉi tio indikas, ke nocioj ne povas esti reproduktataj kaj rekonstruitaj sen subjekto.

La Lublina Skolo premisas, ke la LBM formiĝas en parol- kaj kultur-komunumo. Nur vivanta lingvo kun forta bazo povas sekve estis analizata kadre de tiu ĉi teorio. Tiun ĉi bazan kondiĉon de la komunumo kun komuna kultura fono Esperanto certe plenumas.

METODO

La premisoj de esplorado de la LBM plejparte evoluigis en la projekto EUROJOS⁵, kiu nun estas daŭrigata kiel internacia projekto EUROJOS-2. La metodika instrukcio distingas plurajn fontojn de materialo. La datumoj devas esti eliritaj el:

- vortaroj (nur bazaj, ne specialigitaj difinoj, kolokaĵoj, citaĵoj ktp.),
- tekstoj kaj tekstaroj (ĉirkaŭ 200-300 kuntekstoj stile neŭtralaj, balancitaj koncerne al politika orientiĝo),
- enketoj.

La sistemaj datumoj devus inkludi la rilatojn leksiko-semantikajn kaj paradigmajn kaj sintagmajn (ekz. hiperonimojn kaj hiponimojn, malojn, sinonimojn, originalaj proverbojn).

La lasta paŝo en la proceduro estas enketo kun nur unu deviga demando, nome “Laŭ via opinio, kio estas vera X?” Bartmiński diferencas inter “idealaj”, “tipaj” kaj “veraj” (“vera” korespondas al “reala” de Lakoff).⁶ “Ideala” reprezentas modelan X-on (preskriba aliro), “tipa” reprezentas averaĝan X-on (priskriba aliro), dum “vera” kombinas ambaŭ.

Alie, la enketilo ankaŭ povas enhavi malfermitajn demandojn. Ĉi tiuj inkluzivas: provizi nur unu vorton plej bone priskribantan la X-on, listigi la objektojn de la X, aldoni substantivon al adjektivo, aldoni sinonimajn esprimojn aŭ plenigi per la mankantaj vortoj (testo de kolokado).⁷

5] ‘EUROJOS’, *Językowo-Kulturowy Obraz Świata Słowian i Ich Sąsiadów Na Tle Porównawczym (EUROJOS)*, 2008, <<http://ispan.waw.pl/default/pl/projekty-naukowe/eurojos>>.

6] J. Bartmiński, *Aspects of Cognitive Ethnolinguistics*, red. J. Zinken, trad. A. Glaz, London; Oakville, Equinox, 2012, pp. 132–48, 178–98.

7] Vidu J. Bartmiński, *Aspects of Cognitive ...*, cit., pp. 132–48, 178–98.

REALIGO

Mi ŝatus prezenti du similajn etnolingvistikajn enketojn (ambaŭ esploras lingvajn mondvidojn de progresintaj esperantistoj; ambaŭ plene en Esperanto), tamen malsamajn tiusence, ke unu celas esplori *Weltanschauung* kaj la dua fokusiĝas prefere pri *Weltansichten* de la parolantoj. La du pilotaj studoj estis:

- E1: dum la 100a UK (25a de Julio – 1a de Aŭgusto 2015, Lillo, Francio) kaj tra la retlisto de Interlingvistikaj Studoj ĉe AMU (respondis 32 progresintaj Esperanto-parolantoj inkluzive du denaskulinoj),
- E2: nun daŭranta perreta enketado enkadre de EUROJOS-2 kun I. Koutny (ĝis 12.09.2017 respondis 37 progresintaj E-parolantoj, neniu denaskulo).

Mi celis esplori:

- kiun influon havas denaskaj lingvoj kaj kulturoj sur perceptaj kategorioj (ekz. koloroj, plantoj kaj bestoj),
- ĉu E-aj kulturritataj konceptoj estas videblaj en la lingvo kaj kompreneblaj por E-parolantoj,
- ĉu E-parolantoj similas ideologie pro la interna ideo.

Ambaŭ enketiloj enhavis 7 kompleksajn demandojn pri personaj datumoj en parto II. Por kontroli la nivelon de Esperanto rilate al la deklarita nivelo la partoprenantoj respondis ankaŭ pri la ofteco de uzado de konataj lingvoj kaj la preferata lingvo en ĉiutaga uzo por diversaj agadoj. Aldone, E2 demandis pri ilia movadumado. En parto I (pri la LBM) E1 enhavis 16 kompleksajn malfermitajn demandojn: “kompletigu”, “listigu”, la SED testo ktp. dum E2 enhavis 24 demandojn en 7 grupoj.

EKZEMPLOJ

La demandoj de E1 estis kreitaj por kovri plurajn interesajn terenojn.⁸ Ili koncernis tipajn kognajn kategoriojn (prototipecon, ekz. ‘Listigu 5 bestojn kaj 5 legomojn’), kulture malsamajn lingvajn stereotipojn (personigon de la suno, vivon ktp., simbolajn valorojn de bestoj kaj plantoj, stereotipojn de koloroj), leksikigojn kaj kolokaĵojn, Esperantan kulturon kaj fine la memstereotipon de Esperantisto.

8] Por detaloj vidu I. Stria, *Inventing Languages, Inventing Worlds. Towards a Linguistic Worldview for Artificial Languages*, Poznań: Wydział Neofilologii UAM w Poznaniu, 2016 (Dysertacje Wydziału Neofilologii UAM w Poznaniu, 29); aŭ I. Stria, *Haben Esperanto-Sprecher ein gemeinsames Weltbild? Zu den Ergebnissen einer Fragebogenstudie*, en *Jahrbuch der Gesellschaft für Interlinguistik*, red. C. Brosch kaj S. Fiedler, Leipzig, Leipziger Universitätsverlag GmbH, 2017, pp. 103–10.

Prototipeco de plantoj kaj bestoj (D2, 5 kaj 12) estis malfacila tasko por studi. Esperanto-parolantoj ne kutime okupiĝas pri tiu tereno kaj do ofte ne konas la bezonatajn nomojn. En pluraj kazoj ili klare transprenas el siaj denaskaj lingvoj. Simile, koloroj (D1 ‘Kia estas la koloro de...’ kaj 11 ‘Kio / kiu havas ĉi tiun koloron?’) estas konate variu inter lingvoj kaj kulturoj. La enketintaro konsistis en ne sufiĉe granda nombro da parolantoj de lingvoj kaj kulturoj ekster Eŭropo por konfirmi la supozon, ke Esperantistoj ne kategorias kolorojn sammaniere. Plie, metaforaj valoroj de bestoj kaj plantoj en D10 kaj D13 estas malsamaj de lingvo al lingvo. Ĉi tiu pilota studo montris, ke Esperantistoj transprenas multe el siaj denaskaj lingvoj en ĉiuj ĉefaj kampoj, krom la kultura.

Tamen, demandoj pri Esperanto-kulturo atestas la forton de Esperanto-kulturo inter aktivaj Esperantistoj, kvankam ĝi ne estas instruata kiel parto de eduka sistemo. Plie, la stereotipoj, kiuj aktivaj Esperantistoj havas pri si mem, estas sufiĉe konsekvencecaj kaj fortaj. Ekzemple, demando 4 temis pri E-kulturo:

D4: Priskribu mallonge (se eblas, per unu – du vortoj)!

a. Li ĉiam estis aktiva esperantisto, sed ĵus forlasis la movadon. (Kion li faris?)

[...]

c. Kiam ili estas inter esperantistoj, ili ofte parolas en sia denaska lingvo. (Kion ili faras?) [...]

La atenditaj respondoj estas ‘kabe(iĝ)’⁹ kaj ‘krokodili’¹⁰. El 31 homoj, kiuj respondis al ĉi tiu demando, nur la du movade neaktivaj denaskulinoj ne uzis la unuan nocion (ambaŭ uzis iun parafrazon: ‘ĉesis esti aktiva’ kaj ‘perdis intereson’). Ĉiuj 31 respondintoj konis la esprimon ‘krokodili’. Ĉi tio ne estas neatendita, ĉar la vorto estas vaste konata ankaŭ ekster Esperantujo kiel ekzemplo de originala Esperanto-kulturo.

Kvankam iuj partoprenintoj ne respondis kiel atendite, multaj respondoj venis el la literaturaj verkoj de Zamenhof kaj lia kolekto de proverboj, Esperantaj diraĵoj kaj kulturaj ŝlosilvortoj. La respondoj konfirmis la supozon, ke denaskaj parolantoj ne povos rekoni iujn konceptojn, se ili ne movadumas (ĉi tion ankaŭ montris Koutny¹¹). Evidentiĝis, ke Esperanta kulturo estas profunde enradikiĝinta inter aktivaj Esperantistoj.

9] De la inicialoj de Kazimierz Bein (pseŭdonimo Kabe), kiu estis tre konata Esperantisto ĝis kiam li subite kaj neatendite tute forlasis la lingvon.

10] Paroli sian denaskan lingvon kiam oni devus uzi Esperanton.

11] I. Koutny, *Esperantlingva bildo de la mondo*, en *La arto labori kune: festlibro por Humphrey Tonkin*, red. D. Blanke kaj U. Lins, Rotterdam, Universala Esperanto-Asocio, 2010, pp. 290–305.

Demandoj 6, 7 kaj 8 koncernis la memstereotipon de Esperantisto.

D8: Kia estas vera Esperantisto?

D6: Kompletigu! “Johano estas arda Esperantisto, sed...”

El ĉi tiuj du demandoj la indekso de stereotipigo (Si) de la du plej oftaj trajtoj (‘uzas E-on’ kaj ‘bone konas E-on’) estis tre alta (29.85), porkompare Si por germano estis 18,16 – ege forta stereotipo inter poloj¹²).

D6 postulis de la enketintoj imagi stereotipan Esperantiston kaj aldoni kontrastan trajton. El la 6 plej oftaj, 4 trajtoj koincidas kun tiuj de “vera” Esperantisto. La novaj ecoj ‘plibonigas konon de Esperanto’ kaj ‘ne fanatika’ povas esti klarigitaj per la fakto, ke la demando uzis la modifilon “arda”, tiel ke la partoprenantoj pensis prefere pri “ideala” Esperantisto.

En D7, la partoprenantoj estis petataj listigi kulturajn simbolojn de Esperantisto. La plej oftaj listeroj estis la verda stelo (26), sekvata de la verda flago (20) kaj la himno *La Espero* (14).

En E1 evidentiĝis, ke la kono de Esperanto-kulturo inter movaduloj montriĝas kiel sufiĉe homogena aro de trajtoj.

En E2 ni demandis pri, interalie, 1. justeco kaj 2. egaleco. Aliaj demandoj koncernis patrinon, familion, amon, amikecon, toleremon kaj lingvon.

1. Kio, laŭ vi, estas la esenco de vera justeco?

Por 15 personoj justeco egalas al egaleco kaj samaj ŝancoj. 11 partoprenintoj pensis pri objektiveco (‘juĝo de situacio laŭ cirkonstancoj’; ‘doni al tiuj, kiuj meritas’), tamen 7 pri (ekonomia) kompenso por “malfortuloj”. Tiuj ĉi respondoj sugestas, ke justeco devus prefere esti traktata kiel *Weltanschauung* laŭ la politika orientiĝo de partoprenantoj.

2. Kio, laŭ vi, estas la esenco de evidenta maljusteco?

La respondoj al tiu ĉi demando konfirmis tiujn de la antaŭa (16: ‘malegaleco, malsamaj ŝancoj, diskriminacio’; 9: ‘malobjektiveco’; 6: ‘manko de (ekonomiaj) rimedoj kaj helpo’). Aperis tamen unu nova trajto, nome ‘sufer(ig)o, subpremo’ (5 respondoj).

Kio, sekve, estas egaleco? 24 (!) respondintoj skribis, ke ĝi estas samaj ŝancoj kaj oportunoj, respekto kaj komprenemo. Nur 4 respondoj temis pri ekonomia situacio kaj same 4 pri efektiveco de kapabloj (objektiveco).

12] J. Bartmiński, *Aspects of Cognitive ...*, cit., p. 182.

Kvankam la limoj de tiuj nocioj estas svagaj, ŝajnas, ke iliaj kernoj estas stabilaj kaj fortaj. La rezulton oni povas interpreti kiel relative koheran.

REZULTOJ

E1 montris, ke la kampoj, en kiuj la LBM estas transprenata de denaskaj lingvoj estas: kognaj kategorioj kiel koloroj aŭ prototipeco de plantoj kaj bestoj. Tamen, la bildo de Esperantisto ŝajnas esti unueca bone evoluinta aro de trajtoj. La memstereotipo estas solida kaj temas pri la lingvo. La plej oftaj trajtoj en la SED-testo konfirmas la vidon de “vera” Esperantisto kiel parolanta la lingvon flue kaj aktiva por Esperanto kaj la Movado.

E2 sugestas, ke justeco estas vidata malsame, ĉar Esperanto-parolantoj ne konsistigas homogenan grupon kaj devenas de diversaj medioj. Ĝi devus prefere esti traktata en kategorioj de *Weltanschauung* laŭ la politika orientiĝo de partoprenantoj. Dume egaleco estas konsekvence prezentata kiel samaj ŝancoj kaj oportunoj.

Unuflanke, demandoj pri politikaj opinioj aŭ ideologioj ne estis atendataj produkti unuforman mondvidon, ĉar Esperantistoj devenas de diversaj fonoj kaj apartenas al pluraj parolkomunumoj samtempe. Aliflanke, ĉi tiuj mondvidoj ŝajnas esti surprize konsekvencaj kaj subtenas la observon, ke Esperantistoj elektas paroli la lingvon pro ĝia “interna ideo”¹³ kaj ke ili same elektas sian identecon de Esperantisto.

KONKLUDOJ

Ĉi tiuj pilotaj studoj implicas, ke ne-denaskaj Esperantistoj vere transprenas siajn LBMOjn de siaj denaskaj lingvoj en pluraj kampoj. En la kognaj terenoj Esperanto klare restas L2 (aŭ L3..., por ne uzi la markitan etiketon de “fremda” lingvo). Tamen, samtempe ekzistas homogenaj, kulture enradikiĝinta LBM de Esperanto, komprenebla por ne-denaskaj parolantoj. Esperanto estas traktita kiel internacia kulture neŭtrala helplingvo de ĝiaj lernantoj. Tamen ili nature fariĝas parto de la komunumo per mergiĝo en la propra kulturo de la lingvo. Oni povas konstati, ke movadanoj fariĝas komunumo de L2-uzantoj, kiuj formas sian identecon kiel multkompetentajn kaj kunlaborantajn parolantojn de internacia lingvo.¹⁴

13] I. Caligaris, *Una lingua per tutti, una lingua di nessun paese: una ricerca sul campo sulle identità esperantiste*, Ariccia, Aracne Editrice, 2016, ĉ. 5.

14] Vidu ankaŭ S. Fiedler, *Lingua-franca-Kommunikation – wirklich ein Fall des Let-it-pass? (Eine Analyse von Reparaturen in der Esperanto-Kommunikation)*, en *Jahrbuch der Gesellschaft für Interlinguistik*, red. C. Brosch kaj S. Fiedler, Leipzig, Leipziger Universitätsverlag GmbH, 2017, pp. 57–71; I. Stria, *Language Attitudes...*, cit.

Evidente, la mondvido de la komunumo ne povas esti traktata plene samnivele al tiuj en etnaj evoluintaj lingvoj, kiuj estas akiritaj de naskiĝo, instruitaj en lernejoj kaj uzataj ĉiutage. Esperantistoj ne havas komunan kognan *Weltansicht* pro siaj tre malsamaj fonoj.

Tamen, la mondvido rilatanta al la memstereotipo kaj la komuna kultura bazo estas enradikiĝinta. Interese, la fakto, ke ankaŭ la *Weltanschauung* de progresintaj Esperantistoj estas surprize pli malpli kohera, rezultas el la unuarangaj motivoj, por kiuj multaj lernas Esperanton, tio estas, la interna ideo (la espero disvastigi pacon surbaze de kulture neŭtrala lingvo) aŭ la Praga manifesto (dokumento, kiu starigas vaste kundividitajn principojn de la Esperanto-movado, inter aliaj, demokratio, lingvaj rajtoj, lingva diverseco).

Oni singarde povus konkludi, ke la kerno de la Movado prezentas koheran bildon de la mondo bazitan sur la sento de aparteno al la komunumo, ĝia kulturo kaj normoj. Aliflanke, ĉi tiu kohereco de LBM povas atesti la komunan identecon de aktivaj Esperantistoj kaj ebligas konfirmi ilian statuson kiel parolkomunumo.